

Vroegsignalering in de kraamtijd

Toelichting bij checklist vroegsignalering in de kraamtijd

Gelukkig gaat het met de meeste kinderen in Nederland goed. Een deel van de kinderen komt echter in de knel omdat zij opgroeien onder ongunstige omstandigheden. Wanneer deze omstandigheden vroeg worden gesignaleerd, kunnen ouders geholpen worden om hun kind(eren) in een stabiele, veilige omgeving te laten opgroeien. Daarmee kunnen latere problemen mogelijk voorkomen worden. Als kraamverzorgende ben je een aantal dagen intensief betrokken bij de kraamvrouw en heb je een indruk van het gezin. Je bent dus in de gelegenheid om signalen in een vroeg stadium op te pikken.

Om kraamverzorgenden te ondersteunen heeft TNO in samenwerking met verloskundigen, kraamverzorgenden en JGZ (jeugdgezondheidszorg/consultatiebureau / Centrum voor Jeugd & Gezin) een checklist gemaakt om het gezinsfunctioneren in kaart te brengen. Deze checklist is een verdere uitwerking van het instrument dat TNO in 2007 ontwikkelde in het pilotproject Preventie en vroegsignalering van risicogezinnen in de kraamperiode (De Jonge e.a. 2007).

De checklist bestaat uit 35 mogelijke waarnemingen waarbij je telkens, op grond van je eigen professionaliteit, afweegt of er 'geen bijzonderheden' zijn of dat er 'aandacht nodig' is.

Onder 'aandacht nodig' worden niet alleen ernstige of complexe situaties verstaan maar juist ook lichtere problematiek waarbij een steuntje in de rug al voldoende kan zijn om de gezinssituatie te verbeteren.

Dit is waar het bij vroegsignalering om gaat. Mogelijk hebben de ouders zelf ook een hulpvraag.

Je bespreekt je bevindingen zo mogelijk met de ouders zelf en/of draagt die over aan de verloskundige en/of JGZ. Zij gaan er dan mee verder.

BELANGRIJK

Deze checklist ondersteunt bij het tijdig signaleren van eventuele knelpunten, problemen of hulpvragen in het kraamgezin. Het gaat na op welk terrein er extra aandacht nodig is en welke ondersteuning wenselijk is om kind en ouders een goede start te laten maken.

De checklist is bedoeld als hulpmiddel voor zorgprofessionals. Het is een werkdocument en wordt niet opgenomen in een cliëntendossier.

Het is géén vragenlijst om actief in het kraamgezin af te nemen of te laten invullen. De checklist helpt te concretiseren wat wordt waargenomen.

Het is aan te bevelen om een training over vroegsignaleren te volgen of binnen de kraamorganisatie te organiseren.

TOELICHTING BIJ CHECKLIST

Om te leren werken met de checklist is het aan te raden om die gedurende een bepaalde periode voor alle gezinnen waar je werkt, voor jezelf in te vullen.

Overleg bij twijfel en zorg **ALTIJD** met de verloskundige en/of je teamleider.

Zie ook: Jonge A. de, A. de Jonge, D.G. Korfker, T. Vogels, S.M. van der Pal, R.M. Vink, S.E. Buitendijk, K.M. van der Pal- de Bruin (2007) Preventie en vroegsignalering van risicogezinnen in de kraamperiode. Leiden, TNO Kwaliteit van Leven.

Voorbeeldzinnen die je kunt gebruiken in gesprek met de verloskundige en/of bij de overdracht naar de JGZ

Baby

- De baby huilt veel
- De ouders vinden dat de baby veel huilt.

Moeder

- Moeder kan mogelijk hulp gebruiken vanwege haar emotionele toestand.

Contact met de baby

- De moeder / ouders kunnen mogelijk hulp gebruiken in het contact maken met de baby

Andere (eigen) kinderen

- De omgang met andere kinderen in het gezin verdient (ook) aandacht.
- Ouders willen graag tips en adviezen over opvoeding

Kenmerken ouders

- Eén van de ouders of beide ouders hebben in het verleden psychische en/of emotionele problemen gehad.
- Eén van de ouders of beide ouders kampen op dit moment met psychische en/of emotionele problemen.
- Eén van de ouders of beide ouders kunnen mogelijk hulp gebruiken vanwege genotmiddelengebruik.

Relatie ouders

- Ouders kunnen mogelijk hulp gebruiken voor hun onderlinge relatie.

Woon- en leefsituatie

- Het gezin kan mogelijk hulp gebruiken in verband met de financiële situatie.
- Het gezin heeft weinig ondersteuning van familie en/of vrienden.

Contact met zorgverlener

- De ondersteuning van dit gezin was niet altijd gemakkelijk.
- Ik maak mij zorgen om dit gezin.
- Ouders spreken geen Nederlands